

KN 2020 sluttrapport om diakonale ressurser

En refleksjon på bruken av "diakonale ressurser" (vår diakonale egenart) for å mobilisere til aktivt medborgerskap blant kirker og trossamfunn

Identitet og merverdi

Hensikten med denne refleksjonsprosessen var for Kirkens Nødhjelp (KN) å skjelne sammen med sine oppdragsgivere og viktige kirkepartnere den merverdien som ligger i KNs og sine partners diakonale identitet og identifisere strategiske konsekvenser og etterprøvbare metoder for å spisse måten KN og partnere bruker denne verdien på for å skape aktivt medborgerskap og styrke det sivile samfunns rolle og KNs rettighetsbasert tilnærming til arbeidet for global rettferdighet.

Denne sluttrapporten er et forsøk på å gi konkrete anbefalinger til strategiprojektet KN 2020.

Anbefalingene er gjengitt under hver av de foreslåtte overskriftene på KNs nye globale endringsstrategi som blir gjeldende fra 2016 og utover. Mange av anbefalingene utløper fra en samtale som ble holdt i desember 2013 mellom KN ansatte som jobbet tett med organiseringen og dokumentasjonen av refleksjonsprosessen. Denne sluttrapporten trekker også på tre rapporter som ble produsert etter seminarer som ble gjennomført som en del av refleksjonsprosessen i løpet av 2013, først i Angola i Mai (nasjonal pilotseminar), deretter i Bagamoyo, Tanzania i september (refleksjonsseminar med sentrale kirkelige partnere fra KNs landprogrammer), og til slutt, i Lillestrøm, Norge i november (konsultasjonsseminar med norske oppdragsgivere).

KN - Hvem vi er

Anbefalinger til kapittel 1: Rettighetsbasert diakoni – bringe sammen hvem vi er med hva vi gjør

I det foreslåtte første kapitlet av KNs nye global endringsstrategi, planlegger KN å presentere sin visjon og hensikten med vårt arbeid (hvorfor vi gjør det vi gjør). Det som ble en viktig diskusjon i løpet av denne refleksjonsprosessen med viktige partnere og oppdragsgivere var behovet for å knytte hvem vi er til hva vi gjør. Følgende anbefalinger adresserer potensielle friksjoner som eksisterer mellom arbeidet til Kirkens Nødhjelp som er rettighetsbasert og det at Kirkens Nødhjelp er trosbasert.

Kirkens Nødhjelp er en trosbasert organisasjon med en rettighetsbasert tilnærming til utvikling, og det skal ikke være noen selvmotsigelse i det. Refleksjonsprosessen har søkt å identifisere forbindelser og styrke båndene mellom hvem vi er (vår identitet som en diakonal organisasjon som arbeider for global rettferdighet) og hva vi gjør (dvs. rettighetsbasert humanitært- og utviklingsarbeid).

"Rettighetsbasert diakoni" er en måte å bringe sammen hvem vi er og hva vi gjør. Dette betyr ikke at kirkens diakoni i verden vil og bør alltid være rettighetsbasert, det bare innebærer at Kirkens Nødhjelps diakonale arbeid som en humanitær og utviklingsorganisasjon vil og bør alltid være rettighetsbasert.

Språket vi bruker må gjenspeile hvem vi er, i tillegg til hva vi gjør. I vårt arbeid, må vi være kompetente i å bruke trosspråket. Dette er like viktig som å være flytende i det språket som preger vårt arbeid, dvs. rettighetsbasert humanitær- og utviklingsarbeid. Språk avdekker hvem vi egentlig er og hva vår ideologi er.

Nye tolkninger av diakoni gir også et godt språk for å utfordre / mobilisere menighetene til å arbeide med ulikhet, eksklusjon, og maktforskjeller - på en tilnærming som krever sosial mobilisering og påvirkningsarbeid i forhold til pliktberere. "Diakoni nedenfra" (vanlige folk på grasrotnivå som arbeider for menneskerettigheter og -verdighet, og global rettferdighet) springer ut fra den bibelske forståelse av at "lys og frelse vil komme fra periferien". Diakoni gjennomført av de marginaliserte er avgjørende for kirkens engasjement i å virkeliggjøre Guds oikoumene.

Kampen for rettferdighet, som en del av Kirkens Nødhjelps forståelse av diakoni, er spesielt knyttet til menneskerettigheter, selv om menneskerettighetsrammeverket fungerer kun som en minimumsstandard i forhold til et rettferdighetsmål. Å gjøre bruk av menneskerettighetene i diakonalt arbeid innebærer at vi har et sett av internasjonalt anerkjente standarder som vi kan måle virkeligheten opp mot. Hvis menneskerettighetene ikke er oppfylt, har man konkrete verktøy som kan brukes til å holde juridiske pliktberere (statlige myndigheter) til ansvar.

Vi må reposisjonere oss selv som diakonale aktører som arbeider for sosial endring. Det er et behov for en større omstilling på grunn av at måten diakonalt arbeid er utført på har vært frakoblet fra kirkens misjon. Diakonien må rekalibreres med kirkens oppdrag og eksistens. Ser vi på de tre pilarene i kirken i forhold til hverandre (diakoni – forkynnelse – liturgi) kan ikke disse tre pilarene holdes adskilt. Dette gir innsikt i hvordan KN kan forholde seg bedre til diskusjoner om kirkens helhetlige misjon. KN har fått et mandat om å gjøre diakoni, men det å kunne mer bevisst hjelpe partnere til å bruke ressurser fra de andre to pilarer (forkynnelse og liturgi) ved utforming og gjennomføring av programmer for å fremme grunnleggende rettigheter og sosial og økonomisk rettferdighet er viktig.

Motivasjonen for å forbedre vår forståelse av den kraften og de ressursene som ligger i vår diakonale identitet er å hjelpe Kirken minske gapet mellom sitt potensiale og sin praksis i arbeidet for menneskeverd og global rettferdighet. Det innebærer en agenda om å styrke arbeidet med rettigheter, rettferdighet og vern om skaperverket, samtidig som man ikke går vekk fra arbeidet på pilarene nestekjærlighet og inkluderende fellesskap - hvor kirker tradisjonelt føler seg mer komfortable.

KNs distinktive identitet og rolle som en økumenisk organisasjon må også gjøres klart. Dette er en felles identitet med oppdragsgivere og kirkelige partnere, og et uttrykk for hvem vi er sammen. Dette er i tråd med det å være trosbasert. Å være økumenisk innebærer å arbeide på tvers av "grenser". Dette er både en ressurs og en utfordring. Som en felles identitet kommer det til uttrykk gjennom ACT-alliansen som en arena for å virkeliggjøre vår økumeniske visjon, og også i forhold til andre økumeniske organisasjoner, som KV og LVF, som har en rolle som partnere i en økumenisk læringsprosess for å forstå hva det innebærer å være del av en verdensomspennende kirke i vår tid.

Dette punktet bør komme til uttrykk i strategidokumentet, både i forhold til vår visjon, vår forståelse av oss selv (formålsparagraf) og valg av strategiske arenaer og intervensjoner.

Det er behov for å utdanne kirkemedlemmer og kirkeledere, slik at ideene diskutert med hensyn til rettighetsbasert diakoni blir bedre forstått, internalisert og utvikler seg fra innsiden av kirken.

Diakoni er kirkens deltakelse i det pågående oppdraget vi har fra Gud. Kirken presenterer seg ikke bare som et tegn på det kommende Guds rike, men også som veien som fører til det, Kristi måte. Kirkene og Guds folk er invitert til å delta i Guds diakoni.

UTFORDRINGER I EN VERDEN I ENDRING

Anbefalinger til kapittel 2: Kirkens rolle som global trosbevegelse i møte med et historisk Kairos øyeblikk

I kapittel 2 i KNs nye globale endringsstrategi, vil KN skissere utfordringene den ser for fremtiden basert på flere trendanalyser. Hvordan vil Kirkens Nødhjelp måtte posisjonere seg i denne fremtiden som en diakonal organisasjon som er del av en verdensomspennende kirkebevegelse og som en del av den globale familien av trosaktører? Lese tegn i tiden er ikke bare en intellektuell analyse, men etterspør fremfor alt handling, engasjement, tjeneste for andre - dette er det som representerer et Kairos øyeblikk for kirkene. Det minner oss om behovet for stadig å revidere vår teologi for å skjerpe våre endringsstrategier i sammenheng med nye og kommende utfordringer. Hver generasjon krever en ny tolkning for sitt arbeid. Logikken i Guds rike står i sterk kontrast med logikken i verdensøkonomien. Dette kommer fra vår forståelse av en ansvarlig forvaltning av skaperverket. Følgende anbefalinger er basert på kapitlets underoverskrifter:

En multipolar verden vil kreve bindende aktører som bringer folk sammen. En verden med flere politiske sentre vil føre til større mangfold, både i forhold til verdier og overbevisninger. Dette betyr at KNs diakonale selvforståelse må gjøres mer eksplisitt - for å lette dialogen og samarbeidet på tvers av religiøse skillelinjer. Det blir et større behov for bindende aktører. Kirken, som et legeme, kan være et slikt bindende aktør. Kirkenes Verdensråd lanserte nettopp, på slutten av sin generalforsamling i 2013, et kall til å "bevege oss sammen" i en pilegrimsreise for rettferdighet og fred. KN, som diakonal organisasjon, er en del av denne større helheten, og en del av den globale økumeniske bevegelse. Hvordan kan vi gjøre denne sammenhengen klart i vårt arbeid?

Økonomisk vekst med økende ulikhet vil kreve at KN gjør sin mellommannsrolle tydeligere for å kunne gjøre diakonale tiltak på grasrotnivå mulig. Arbeidet bør ikke bli mindre praktisk, men mer profetisk. Vi ser en verden utvikle seg til en situasjon hvor rike og fattige mennesker lever side om side i samme land. Hvis vi virkelig mener at vi er en del av den samme kirken (som er en), er det viktig å understreke at diakonale ressurser innebærer mer enn de finansielle transaksjoner. Vi kan gjøre bruk av diakonale ressurser på en måte som fremmer likeverdige partnerskap og aktivt medborgerskap for en rettferdig verden. Hvor både fattig og rik bor side ved side, vil det være viktig for KN å beholde bredden i det diakonale oppdrag, dvs. alle fire aspekter: nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, kamp for rettferdighet og vern om skaperverket.

De skjerpene effekter av klimaendringer i fremtiden vil kreve at den nye strategien tar for seg behovet for en koordinert respons fra kirkene på spørsmålet om Bærekraft og Skaperverk 2017 og We Have Faith - Act Now on Climate Justice. Kirker og trossamfunn har opptrådt som moralske og etiske stemmer sammen med andre sivilsamfunnsaktører for å verne om skaperverket. KN kan fungere som en mellommann og videreformidle kunnskapen om årsaker og effekter av klimaendringer til sine oppdragsgivere.

Demografisk endring vil kreve at KN begynner å jobbe mer systematisk med ungdom i de landene vi opererer og potensielt tar opp spørsmål knyttet til migrasjon. På den ene siden i Tanzania, var det et stort uttrykt behov med konkrete forslag til hvordan vi kan jobbe med ungdom i den nye strategien, både i forhold til å styrke aktivt medborgerskap (spesielt knyttet til rettferdighetsorientert medborgerskap) og i forhold til jobbmuligheter. På den annen side i Lillestrøm, var det en klar anbefaling om at KN også må utforske hvordan vi kan jobbe med migrasjonsspørsmål, på grunn av at det vil være mindre forskjeller mellom "hjemme" og "ute" i fremtiden. Dette kan åpne opp for et tettere samarbeid mellom Kirkens Nødhjelp og andre diakonale aktører som tradisjonelt har jobbet i Norge. Det vil i tillegg være viktig å skape bedre forbindelser og relasjoner med diasporamenigheter i Norge.

Teknologisk innovasjon vil kreve i fremtiden at vi bringer det arbeidet som gjøres i utlandet nærmere hjemmekirker. Det vil også kreve at vi er i stand til å gi kontekstuell bibelkunnskap til kirker i Norge og i Sør, og legge til rette for felles refleksjon og felles tiltak på rettferdighetsutfordringer. Forholdet mellom oppdragsgivere og oppdragsgivere: Vi må jobbe godt på både å formidle kunnskap og mobilisering, hånd i hånd, og hele tiden bruke et enkelt diakonalt språk som er intuitivt forstått av kirker og frivillige. Vi skal kontinuerlig se på hvordan globale trender utfordrer oss til nytenkning og kreativitet sammen med kirker og lokalsamfunn.

Kirkens Nødhjelps forutsetninger om fremtiden av bistand - implikasjoner for vårt arbeid. Selv om vi ønsker å se en verden hvor det ikke lenger er behov for vår hjelp, ble det gjort tydelig at Guds kjærlighet og behovet for enkelte aktører til å fortsette å gjøre Guds kjærlighet gjeldende i verden vil vedvare i lang tid i fremtiden. Diakonien vil trolig derfor alltid være der, det avhenger bare hvilken form den vil ta.

MÅL FOR EN ENDRET VERDEN

Anbefalinger for kapittel 3: Vi skal fremme Guds visjon for verden

I kapittel 3 av KNs nye globale endringsstrategi, kommer KN til å forklare de endringene de ønsker å se i verden. Kirkens Nødhjelps mål for den verden vi ønsker er på linje med både menneskelig verdighet og global rettferdighet. Følgende anbefalinger til strategi en argumenterer for at KN, som en diakonal organisasjon, bør fremme kirkens tolkning av "Guds alternative visjon for verden"; dvs. et rettferdig og deltakende samfunn for alle. Målene må derfor være store og overordnede.

De målene vi har satt for en endret verden må være den diakonale ryggmargen i den nye strategien, men KN bør unngå at målene blir metaforiske. Likevel kan vi ikke ha mål om en endret verden som ikke er på linje med Guds misjon.

Et udiskutabelt første element må være menneskelig verdighet. Dette er grunnlaget i vår diakonale visjonen. Det andre elementet av et slikt syn må være tidsramme. Vi må ha en bredere horisont for å gjøre det vi gjør. Det tredje elementet er at det vi gjør er gjort i samarbeid og med en høy grad av profesjonalitet.

Strategien skal bidra til aktivt medborgerskap som en kjerne strategi for KN og skal si noe om hvor vi kommer fra (vår diakonale bakgrunn), og hvordan dette relateres til aktivt medborgerskap. Vi bruker nye ord for å endre praksis eller for å styrke det vi alltid har gjort? Gruppemedlemmene konkluderte med at aktivt medborgerskap tar myndiggjøring et skritt videre og ser på folk som medskapere av godt styresett (ikke bare som demonstranter i gatene).

Vi trenger en kirke som driver aktivt medborgerskap i Norge så vel som i våre samarbeidsland. Tilrettelegging utveksling og refleksjon om diakoni nedenfra er en god strategi for å mobilisere kirker til å utøve aktivt medborgerskap og styrke folk til å være aktive borgere. Kirken på alle nivåer må ta med rettighetsbasert diakoni mer inn i kirker og menigheter. Kirker i Norge kan bli inspirert til å jobbe mer aktivt med profetisk diakoni ved å lære om modige kirker i Sør, som jobber aktivt med denne agendaen. KN, arbeider profesjonelt på internasjonal diakoni, og har en spesiell kompetanse og rolle i å bringe disse spørsmålene inn i kirker i Norge.

PARTNERSKAP FOR ENDRING

Anbefalinger til kapittel 4: Trosaktører som endringspådrivere og agenter for sosial endring

I kapittel 4 i KNs nye globale endringsstrategi, kommer Kirkens Nødhjelp til å sette frem den tanken om at vi trenger å jobbe sammen med andre interessenter til å skape de endringene som er skisserte i kapittel 3. KN har i denne forbindelse en mellommannsrolle som må fremmes som en kjernestrategi i forhold til å arbeide med trosaktører og andre interessenter på en ny måte. Anbefalingene her er i hovedsak knyttet til ideen om aktivt medborgerskap og hvordan trosaktører kan være pådrivere for endring, og hvordan vår forståelse av partnerskap med trosaktører må revurderes i den nye strategien:

Det bør være klart at aktivt medborgerskap er like mye en metodikk som det er et mål i seg selv. Det blir viktig å reflektere hvordan de to sidene av dette konseptet er relatert til hverandre. Hvordan kan vår virksomhet innenfor dette området bli profesjonalisert, slik at vi kan måle resultatene og rapportere om effekter?

Hva er merverdien av trosbaserte organisasjoner i forhold til aktivt medborgerskap: (1) Fremme uttrykk: Selvfølgelig og evne til å uttrykke hva du står for og tror på, hjelp til å finne en aktiv rolle i samfunnet. (2) Forming av identiteter: Holdninger og engasjement - som et individ, gruppe eller samfunn. Innflytelse forpliktelser, motiverer til sosial handling. (3) Opprette sosiale bånd: Fremme og gi bærekraft til sosiale relasjoner og sosial handling. Gi tilgang til kollektive fortellinger, sosiale arrangementer, ritualer og symboler. Utformer etisk oppførsel og evnen til å artikulere verdier. (4)

Skape deltakelse: Utdanne marginaliserte folk til å stå opp for sine rettigheter og til å delta i sosiale prosesser. (5) Gi sosiale tjenester: Organisere aktiviteter på grasrotnivå, institusjoner, programmer og prosjekter.

En trosbasert tilnærming til menneskelig verdighet er en viktig ressurs, og det tvinger oss til å jobbe på en agenda for aktivt medborgerskap. Kristne tekster og læresetninger - tolket gjennom nye forståelser av diakoni - gir viktig inspirasjon og veiledning for hvordan Kirkens Nødhjelp og partnere bør arbeide med mennesker som lever i fattigdom, diskriminering og ekskludering. Dette gir en standard for KN og partnere for å se de svakeste i samfunnet som en ressurs i motsetning til et sosialt problem. I en utviklingskontekst, der "verdien for pengene" / resultat-basert finansiering presser oss til å være mer operative (gjøre for andre) og mer pragmatiske, er det viktig at vi fortsetter å insistere på programmering som aktivt fremmer menneskelig verdighet gjennom deltakelse og menneskelig potensial. Vi kan ha behov for å forbedre metoder for "å måle det vi verdsetter" - fordi vi kan ikke løpe bort fra behovet om å være ansvarlig for resultater.

Reflektere over på hvilken måte vi skal arbeide i partnerskap med andre må være en kjerne i KNs nye strategi. Mange viktige ting har blitt sagt gjennom hele prosessen om viktigheten av å overkomme motsetningen mellom givere og mottakere av bistand og unngå instrumentaliseringen av hverandre som partnere. Det handler i større grad om gjensidighet, om ansvarlighet og om deling av diakonale ressurser og andre ressurser, og det handler om å ha et felles ansvar, som utvikling av aktivt medborgerskap både i Norge og internasjonalt. I tillegg er det viktig å huske at KN har en tydelig rolle i partnerskapet. Vi er partnere som er både like og ulike fra hverandre (les: "unike"). Av denne grunn er det viktig at KN klargjør sitt unike potensial som en mellommann.

KN må gjøre sin mellommann rolle mer eksplisitt i neste strategi - kanskje må vi slutte å se på kirker i Norge og kirkelige partnere i sør som to forskjellige interessenter. Verden er ikke lenger definert av en rik Nord og en fattig Sør. Vi blir møtt med flerdimensjonal fattigdom (fattigdom og rikdom, ekskludering og urettferdighet) i Nord og Sør. Selv om kontekstene er forskjellige, er Kirkens diakonale oppdrag det samme. Det er ikke lenger relevant at KN relaterer seg hovedsakelig til kirkene i Norge som en bidragsyter og kirker / partnere i Sør som mottakere. Vi skal forholde oss til begge som aktører innenfor den globale kirke og som aktører i det sivile samfunn som arbeider med en felles agenda. Vi må finne nye måter å skape programmer som krysser Nord-Sør skillet.

Opgaven som megler, tilrettelegger, utfordrer og "mellommann" bør være en kjerne i KNs nye strategi. Både Tanzania og Lillestrøm møtene bekreftet KNs strategiske rolle, og i samsvar med KN unike merverdi som diakonal organisasjon. KN bør utvikle en klar forståelse av hva dette betyr i praksis, og hvordan innsatsen på dette området kan måles og evalueres.

Både Kirkens Nødhjelp og kirkelige oppdragsgivere i Norge må slutte å definere hverandre som "instrumenter" – og å definere "Deres og våre" ressurser og agendaer. Hvordan kan vi forflytte oss over til et operativt språk av "vi" og "oss"? Vi trenger å finne arenaer og agendaer for å mobilisere våre ulike talenter og ressurser for én felles sak. Det må være gjensidighet og likeverd i våre partnerskap.

I Norge, er kirkene også sivilsamfunnsaktører utenfor den agenda som KN er med på å skape.

Lokalt jobber menigheter både politisk og konkret med hvordan de skal forholde seg til nøden som romfolk og andre mennesker som reiser og lever i fattigdom opplever. De engasjerer seg også i utfordringene rundt asylsøkere og deres barn som har bodd lenge i Norge, og med andre typer utfordringer fra Sør som kommer i nærheten av hjemmet gjennom medlemmer av menigheter som har internasjonal bakgrunn. De har også et diakonalt engasjement gjennom misjonsorganisasjoner og misjonsavtaler.

Å jobbe på en grundig forståelse av diakoni som forutsetter at vi er en del av en verdensomspennende kirke - selv lokalt, vil vi være i stand til å utfordre menigheter og kirker i Norge på sin egen selvforståelse og deres lokale diakonale forståelse. Også lokalt i Norge, handler det om å løfte en diakonal selvforståelse basert på å skape arenaer der mennesker møtes som likeverdige mennesker i et handlingsfellesskap - der nestekjærlighet handler også om å anerkjenne dem du møter og utfordre dem til å ta del i fellesskapet av tiltak for å skape inkluderende fellesskap. Det handler om å anerkjenne at for å skape inkluderende fellesskap i en verdensomspennende kirke, må vi også kjempe for rettferdighet.

Det bør nok ikke være et mål at folk lokalt i Norge deltar fordi KN har en visjon – eller en ny strategi. Forhåpentligvis er folk lokalt i Norge involverte på grunn av det verdensomspennende trosfellesskapet som er bygd opp av kirkene, og som de er medlemmer av, og at de ønsker å bidra i et verdensomspennende fellesskap der folk møtes som likeverdige og anerkjenne at vi er i et gjensidig avhengighetsforhold.

KIRKENS NØDHJELP - UTSTYRT FOR OPPDRAGET

Anbefalinger til kapittel 5: Utvikling av KNs diakonale profesjonalitet, samt anerkjennelse og mobilisering av trosressurser (diakonale ressurser)

I kapittel 5 av KNs nye globale endringsstrategi, vil KN snakke om sine viktigste intervensjonsstrategier, for eksempel Emergency WASH, Globale programmer, landprogrammer. Dette kapitlet vil også si noe om hva Kirkens Nødhjelp vil forplikte seg til å gjøre bedre / annerledes / mer av for å nå våre mål. Anbefalingene fra prosessen til strategien gjelder spesielt å utvikle KNs diakonale profesjonalitet og er knyttet til mobilisering og anerkjennelsen av trosressurser (diakonale ressurser vi har tilgang på gjennom våre oppdragsgivere og samarbeidspartnere). Diakonale ressurser er oppført på slutten av rapporten i måten de har blitt dokumentert i refleksjonsstudien.

Diakonale tiltak som profesjonell intervensjon er tverrfaglig. Den holder teologisk kunnskap, sosial analyse og utviklingsferdigheter sammen. Knyttet til dette, er erkjennelsen av at det er tre hoved impulser til diakonal handling. Først av alt, er vi styrket av Guds ånd, med vår tro på Gud. Gjennom troen på at Gud bryr seg om sitt skaperverk, blir vi agenter for endring i verden. Dernest er det en etisk impuls, basert på samfunnsanalyse, som krever at vi svarer på behovene og utfordringene vi ser rundt oss. Nød og urettferdighet utfordrer oss til handling. Til slutt er det en tredje diakonal impuls, å gjøre noe gir mening. Det er fornuftig å handle. Vi ser at vi er i stand til å utgjøre en forskjell som en konsekvens av våre handlinger. Endring er mulig.

Kjernekompetansen KN bør videreutvikle for å kapitalisere på den merverdien som følge av å være trosbasert, er for eksempel (1) utvikling av "forståelse for tro (faith literacy)" blant ansatte – og å legge trosdimensjonen til rettighetsbasert tilnærming; (2) Videreutvikle ferdigheter knyttet til å spille en samlende og en utfordrerrolle i samarbeid med et mangfold av trosaktører; (3) KNs merverdi ovenfor lokale kirkepartnere - hva slags støtte trenger / ønsker de fra Kirkens Nødhjelp i fremtiden? (4) Diakoni hjelper oss å være mer spesifikk på kirkers merverdi og egenart ift styrking av det sivile samfunn - og for å gjøre menneskelig verdighet og rettighetsbasert programmering et viktig anliggende for kirkepartnere.

Vi må finne måter å utvikle og bruke de seks diakonale ressursene sammen med ansatte og samarbeidspartnere - på måter som er inkluderende og mobiliserende, i motsetning til ekskluderende og moraliserende. Hvordan takler vi det dilemmaet det er å kommunisere mer eksplisitt om disse trosressurser og bruke dem mer aktivt i programmering - uten å gjøre at folk fra andre trosretninger eller uten tro føler seg ekskludert?

Forståelsen av diakonale ressurser som grunnleggende ressurser som kan aktiveres og deles i vårt arbeid. På den ene siden handler det om å kartlegge og å gjøre slike ressurser synlige og avklare hva de betyr for vår forståelse av oss selv som en organisasjon og i vårt forhold til våre samarbeidspartnere. På en annen side, handler det også om å utvikle metoder som aktiverer slike ressurser og gjør vår merverdien som dette kan ha for vårt arbeid tydelig.

Det krever en utvikling av et diakonalt profesjonelt språk som kommuniserer forholdet mellom vår egenart og vår faglige kompetanse, og mellom diakoni nedenfra og diakoni praktisert av profesjonelle aktører. Det krever også en forståelse av det spesifikke handlingsrommet hvor slike ressurser og engasjement møtes med en forståelse som sikrer "sammenheng" og bærekraft i endringsprosesser.

Arbeidet med diakonale ressurser og aktivt medborgerskap viser at det finnes mange ressurser i kirkene, og at diakonien og aktivt medborgerskap går godt sammen. Det er viktig å fortsette å skape bevissthet blant kirkene i Norge og internasjonalt for at kirker og andre trosaktører forblir relevante sivilsamfunnsaktører i sin egen rett. Her er de seks diakonale ressursene som har vært så langt dokumentert / sett på:

1. *Tro som utgangspunkt for engasjement:* Man forutsetter at utviklingen av teologisk kunnskap basert på tolkningen av Guds Ord har potensiale til å frigjøre og forene folk. Imidlertid erkjenner KN også at gjennom århundrene har Guds Ord blitt brukt til å undertrykke, fordømme og skille mennesker. Likevel gir delt tro tilgang til kollektive fortellinger, sosiale arrangementer, ritualer og symboler. Dette fremmer og bærer sosiale relasjoner og sosial handling. KN erkjenner hvor viktig det er med ansvarlig tolkning av Guds Ord, som det står skrevet, som det er forkynt og lært i livene til milliarder av troende rundt om i verden - og at det kan tjene som en kilde til inspirasjon og veiledning for de som kjemper for rettferdighet i verden.

2. *Infrastruktur og fasiliteter:* Trossamfunn har over tid bygget og gjort aktivt bruk av kirkebygninger, helsefasiliteter, utdanningsinstitusjoner, teologiske fakulteter / bibelskoler,

fritidssentre og økumeniske organisasjoner, teologiske tidsskrifter og nettbasert utdanning. Gjennom denne infrastrukturen og disse mediene har trosaktører generert kunnskap og ferdigheter som de har brukt på grasrotnivå i møte med behovene til de samfunnene som de tjener. Religiøse lærere, professorer, forskere, prester, biskoper, imamer og andre har bidratt til dette vell av kunnskaper og ferdigheter. Til tider, har disse institusjonene ekskludert andre, enkeltpersoner eller grupper, basert på kjønn, kjønn, klasse, økonomisk status, religion, eller andre forskjeller. Den kunnskapen som har blitt spredt kan også ha bidratt til ekskludering av grupper fra samfunnet og fellesskapet.

3. *Kall, misjon og forpliktelse*: Trosaktører har ofte en sterk følelse av å yte tjeneste. De er engasjert i misjon, og viser sterke engasjement for en gitt sak. Dette har historisk skapt sosiale bevegelser med kvinner og menn har opptrådt som frivillige og aktivister, for å bidra i omstillingen av deres samfunn og felleskap. Kvinner og menn har blitt utstyrt med verdier, etikk og livssyn som har gitt kunnskap, kompetanse og ferdigheter i ulike fagfelt på grunn av denne følelsen av kall, misjon eller engasjement som de innehar. Samtidig, kan denne religiøse gløden blitt oversatt til en iver som kommer på kant med andres tro eller andres rettigheter og som plasserer byrden av endring på andre snarere enn på seg selv.

4. *Lederskapsbase og erfaring*: Trosaktører har erfaring på ulike nivåer i samfunnet (samfunnet, nasjonalt, regionalt og globalt). Religiøse ledere er derfor ofte lyttet til og deltar i debatter om viktige samfunnsproblemer. Mange av disse trossamfunnene har i tillegg ledelsesmodeller for kvinner og for ungdom. Til tider har religiøse ledere brukt sine lederstillinger og utøvd sin moralske makt til å fremme agendaer som ikke nødvendigvis er rettighetsbasert. De kan også ha utelukket andre, både kvinner og ungdom, fra deltakelse i beslutningsprosesser innenfor sine hierarkiske ledelsesstrukturer. Lederskap har ofte blitt likestilt med mannlig lederskap.

5. *Tilstedeværelse og stemme*: Trosaktører arbeider og er del av lokalsamfunn som er marginaliserte. De har en lang historie av å tale sannhet til makthavere og vet hvordan de skal styrke andre til å snakke opp for sine rettigheter. Trossamfunn kan også skape rom for deltakelse, og har mye erfaring i å arbeide med andre trossamfunn og andre kirker i å fremme mekling, forsoning og gjensidig akkompagnement. Trosaktører mangler ikke mobilisering og organisatoriske ferdigheter. På grunn av dette nærvær og stemme i marginaliserte samfunn, er trosaktører også nært knyttet til folks identitet og sammenfaller av og til med etniske/religiøse /nasjonale skillelinjer. Trosaktører kan deretter mobilisere medlemmer til å handle på måter som er i strid med Guds forsonende hensikter. De kan forsterke stemmer som er splittende.

6. *Strategisk posisjon og nettverk*: Trosaktører har alle en visjon om å leve i et endret samfunn. Disse visjonene får styrke i samfunnet gjennom trosaktørers moralske legitimitet, tillit og deres strategiske posisjon i samfunnet. I tillegg, med sine globale, regionale, nasjonale og lokale vertikale og horisontale nettverk, har de muligheten til å forholde seg til regjeringer og markeder på alle nivåer i samfunnet. Men på grunn av mangfoldet på trosaktører og stemmer i samfunnsdebatten, snakker ikke alltid trosaktører med én stemme. Divergerende stemmer blir hørt og kan svekke deres potensial som aktører for sosial endring.